

Szvoren Edina

A TRIBÁDIÁRÓL, AVAGY A HOLD LEÁNYAI S A JÉG, AMELY ÉGET

Mondják, minden logikát nélkülöz az a gondolkodásmód, amely már meglévő feltételezésekből, „előítéletekből” indul ki; mondják, gondolati építményeket alulról fölfelé illendő megalkotni. Én mégis az előfeltételezéseimből szándékozom kiindulni, ugyanis az a meggyőződésem, hogy semmi sem jellemzőbb a komoly gondolkodóra, mint előítéletei és megérzései, s mivel emberemlékezet óta kisebbségi érzésekkel viaskodom, igencsak fontos nekem komoly gondolkodó színében feltűnnöm, előítéleteimre hallgatva logika helyett, s „földről” építkezni, hogyha összedől is a készülő ház, de legalább jókora zajt csapjak valahogyan. Mert talán nem is igazságokat akarok itt összeilleszteni egyetlen hosszú láncolatá, hanem csak fölkelteni a figyelmet. Ezért elképzelhető, hogy bizonyos tényekkel szemben vannak fogok mutatkozni, de talán nem is olyan nagy vétek, ha ezzel mások korábbi vakságát óhajtom ellensúlyozni. S talán érnek valamit az előítéleteim is, ha már a logikámra nem számíthatok.

Földről építkezem tehát, s épületem homlokzatán ez áll: *minden nő homoszexuális*. Csökkentértékűségi szorongásaimat kompenzálendő, hajlok megfellebbezhetetlen igazságok kinyilatkoztatására, s ebből most sem engedek, mert makacs is vagyok, de bővitem kicsit ijesztően hangzó kijelentésemet: *eredendően* minden nő homoszexuális.

Ha költő volnék s kevésbé makacs, tőmondatomat addig-addig bővítgetném, míg értelme jócskán átalakulna, s szép lassan esztétikussá, az olvasó számára pedig elfogadhatóvá válna, és kísértetiesen hasonlítani kezdene Virginia Woolf egyik mondatához: „*Nők olykor szeretnek nőket. Megesik néha az ilyesmi.*” Szébb ez a mondat, sokkal szébb az én kijelentésemnél, mert szépséget csak a rejtőzés hordhat magában, a szabadság viszont, a határozottság biztonsága (*minden nő homoszexuális*) nem esztétikai kategória. S mivel tribád- és irodalmi vonzalmakkal egyaránt meg vagyok áldva, irodalmi oldalról nézve a dolgot, nagyon is fáj, hogy kijelentő tőmondatommal a rejtőzés szépségét vagy, ha tetszik: a tiltott gyümölcs ízét rabolom meg; másfelől viszont semmire sem vágyom jobban, mint ilyen mondatokat a papírra vetni, hogy: *minden nő homoszexuális* (már másodízben hagyom el az „eredendően” szócskát), amivel egyébként nem más a célom, mint hogy kinyilvánítsam – a bizonyítás a tudomány dolga –, hogy a homoszexualitás nem abnormalitás, nem nemi deviancia, s hogy éppen ezért nincs is szüksége toleranciára.

Magyarítani akarok, célom érdekében különböző eszközöket használok föl és vetek el megfontoltan. Elvettem például Virginia Woolf mondatát az „*olykor*” és a „*megesik*” szavakkal együtt. *Célom* volt vele, és meglehet, éppen ez a célelvű gondolkodás jelenti a földről való építkezést, illetőleg magukat az előítéleteket. S amikor a rejtőzés szépsége helyett a szabadságot választom, nem akarok mindenáron „igazságokat” kinyilatkoztatni, vagy Tiszteletre méltó Tények tömegével tudo-

mányosan alátámasztani feltevéseimet. (Akkor viszont mit akarhatok? Sajnos nem tudom.)

Nincsen más szépség, csak a nőé. – Ezzel a mondattal nem a heteroszexuális szerelmet fogom – akaratlanul is – megbántani, hanem a férfiak egymás iránti szerelmét, mert az értelemszerűen és eredendően nélkülözi a női szépséget. Mit tegyek még ehhez hozzá, hogy ne sértsem meg túlfent azokat a férfiakat, akik férfiakat szeretnek? Nem akarok úgy eljárni velük szemben, mint azok, akik oly gyakorta mondogatnak ilyesmit, génhibákra, születési rendellenességekre hivatkozva: „ó, az más: azok perverz-ek!” Ezért én így próbálok fogalmazni: a női homoszexualitás egészen más gyökérből ered, mint a férfiaké, ezért nem is volna szabad őket ugyanazzal az elnevezéssel illetni. De hát nekem a férfiak egymás iránti szerelméről módfelett csekélyek az ismereteim; ám ha férfi is képes férfit szeretni, akkor talán mégsem egészen igaz második mondatom állítása, amely a nő kizárólagos szépségét hirdeti. Megcáfolnám tehát saját kijelentésemet? Azt hiszem, vannak a gondolkodásnak olyan szakaszai, amikor mellőznünk muszáj a logikát, hogy logikusak maradhassunk.¹

Nincsen más szépség, csak a nőé. Amikor ezt írom, megfelelkezni látszom arról az alapigazságról, hogy nincsen a világon szép, csupán az ember látja a dolgokat annak; vagyis nem a nő szép, hanem aki nézi. Jól tudom, hogy így van. (Titokban persze azt gondolom, hogy *van* abszolút szépség, talán mégiscsak létezik.) A férfiszerelem számomra kínos problémáját elmellőzvé, felmerül bennem azért a gyanú, hogy talán nem is egészen ezt akartam mondani, hanem inkább azt, hogy: *a nő számára* nincsen más szépség, csak a nőé. Így érintetlenül hagyom a férfiszerelem szépségének a problémáját.

Mielőtt kiderülne, milyen összefüggésben is áll egymással két mondatom, egy újabb kijelentéssel toldom meg az előzőket: *a nőt is anyaöl ringatta.* S most már elérkezett a három mondat magyarázásának, azaz bővebb kifejtésének az ideje: mivel harmadik kijelentésem igazságát feltehetőleg nem kérdőjelezte meg senki (habár az olvasónak esetleg kedve lenne kétkedéssel fogadni az írónőt, aki saját tribádvonzalmaira elméleteket szándékozik építeni), kezdhetem magyarázni, miért is tartom szükségesnek ezt a tényt leszögezni: a nőt is anyaöl ringatta.

Úgy lettünk megalkotva, bizony, mi nők is, hogy azt a személyt, aki minket kilenc hosszú hónapban át a testében hordoz, majd újabb hosszú ideig ismét csak egyetlen tápláló forrásunk leend, s aki azonfelül életünk első nemi élményét nyújtja (ez a megállapítás nem az én előítéletem): az anyát, mivelhogy életünk függ tőle, és elsőként ébreszti fel nemiségünket, szerelmünk tárgyává tesszük – mi, nők is szeretjük őt. S hogy miért kell hangsúlyozni az anya tápláló forrás és „szerető” voltát? Amihez létfenntartásunk, éhünk-szomjunk oltása, nemiségünk fűződik, s nem elhanyagolható tényként említve: elsőként fűződik, az nemcsak megérdemli, de rendszerint el is nyeri szerelmünket; ismétlem, a miénket, nőkéit is. S így talán már nem is tűnnek olyan nagymértékben aforizmatikusnak vagy gőgösnek a kijelentéseim, hiszen egészen természetesen látszik, hogy a nő is csak azt a szépséget tudja szépségnek elismerni, amelyetől kapott is valamit élete folyamán. Ne háborogjon senki: nem mondtam, hogy a férfi *csúnya*. Csupán azt mondom, hogy a nő nem rezonálhat a férfiszépségre, mert az életének további alakulását oly nagymértékben befolyásoló első hónapokban nem kerül a látókörébe férfi. (Persze a férfinak sem.) S most kérdéseket másolok házam faláról, ilyesfélétet: találunk-e vajon olyan nőt, aki *apaméhből* volt szerencsés világra

jönni, vagy olyat, akit *apamell* szoptatott? Bizony, hajdanán apamellen csüggőt, egykoron apaméhből kitaszítottat nem fogunk találni. Pedig ha találnánk, a nő férfiszexuálme meglelné magyarázatát.

Miért szeret a nő mindennek ellenére mégis *férfit*, és a nő miért *szereti* a férfit? Miért nem látszik a nő arcán az irigységnek legalább egy apró rezdülése, amikor a férfi az anyaméhbe való visszavágyakozását a nemi aktussal – majdhogynem teljesen – kielégíti? (A tribád itt kipirult arccal rója a sorokat, hiszen a szexualitásról való meggyőződését kell néhány szóval az olvasó elé tárnia.) Miért hagyja a nőt közömbösen saját neme, ha egyszer az ő élete is az igen jelentős anyaélménnyel kezdődött, s miért volna ez csekélyebb hatással a nőre, mint a férfira, ahogy azt az egyébként csöppet sem ijedős természetű Freud feltételezte megrettenve? Úgy véljük, a nő férfiszexuálme sehogyan sem tud saját létezésére nézvést valódi emocionális okokkal szolgálni.

S ne feledjük, az anyaölbe való visszavágyakozás nemcsak a szexualitással kapcsolatban tett szert nagy jelentőségre. Rányomja a bélyegét az ember gondolkodására is. Anyaölbe vágyakozunk, amikor azt képzeljük, hogy a halál voltaképpen az élet előtti létet, az anyaméhben töltött hónapok visszatérését jelenti. Tévesen hisszük egyébként, hiszen az élet elmúlása éppen az éltető nedvek, vizek elpárolgását hozza magával; de a mítosz mégis az anyaméh vizére utal, amikor Ozirisz teste ládában úszik a Niluson, vagy amikor a görög mondák hősei a Styxön kelnek át a Tartaroszhoz. Hasonló mellék-gondolataink vannak Noé, illetve Utnapisti mítoszával kapcsolatban is; ezek a történetek még csak el sem rejtik halál és újjászületés vágyott azonosítását.² Nincs, mert nem is lehet fogalmunk a halálról, s jobb híján éppen az életből, életünk első kilenc hónapjából vesszük az analógiát, s tesszük ezáltal a halált a kiszikkadás-elszáradás jelensége helyett termékennyé, élettől duzzadóvá. És amikor Ozirisz újra magzat az anya, a Nilus hasában, vagyis a ládában, ezzel a mítosz akaratlanul is visszavágyásunkról árulkodik. (Persze azt nem gondolhatom, hogy az anyaméhbe való visszavágyakozás befolyásolta a mítoszok kialakulását; ezeknek az értelmezéseknek, úgy hiszem, „csupán” a mondák-mesék *fennmaradásában* van jelentős szerepük.) De merné-e bárki is azt hangoztatni, hogy a nőkre nem érvényesek az emberi gondolkodás törvényei, hogy a nőnek semmit sem jelent Ozirisz, semmit a Styx vize, s hogy a mitológia csak a férfi számára bír jelentéssel? Nem: a nőnek sem pusztán Nilus a Nilus, a nő életében is az anyaélmény marad mindörökké a legkedvesebb kötődés, s végezetül: a nő is tudja, hogy a nő *szép*.³

Hogyan lehetséges azonban, hogy a nő, tribádrögeszméim ellenére, annak ellenére, hogy *van* tudomása a női szépségről, mégis feleség és családanya, férfiszexuál és (sőt!) csinos ellennemű lábszárakhoz érezhet olykor vonzódást? Ez ismét egy Tiszteletre méltó Tény, s mégsem zavar. Nem hiszem, hogy gondolati építményem végső összeomlását okozhatná, s nem sarkall homlokzati mondatom – minden nő homoszexuális – feladására, különösen, hogy még meg sem magyaráztam. Inkább azt mondom, hogyha a nő mégsem hajlandó lesbianizmusát tudomásul venni, ennek komoly oka van: a fajfenntartás. Ha az emberiség fönn akar maradni, márpedig a csábító s étellel kecsegtető halálmítoszok ellenére ezt akarja, akkor Túzre és Vízre, Nappalra és Éjszakára, Jangra és Jinre, azaz Férfira és Nőre van szüksége, ellentéteket megszűj formálnia ott is, ahol esetleg nincsenek is jelen, és ugyanezért van szüksége az örök női megteremtésére. Így lesz a nő példának okáért a kíváncsiság megtestesítője, s ezért látszunk megfélekedezni arról, hogy – csekély ismereteim szerint – a nemi aktusban

épp a férfi szándékszik valamely rejtett helyekre kíváncsian behatolni, s nem a nő. Bizony, a fajfenntartás érdekében szükséges megfélelkezni arról is, hogy őseredetileg, a törzsfajlás alacsonyabb fokán nem léteztek nemek, csak fajok, nem volt hím és nőtény, s hogy a csecsemő az anyaélmény idején még nem rejt magában nemi szubsztanciákat, még nem nő vagy férfi, hanem mindenekelőtt: *csecsemő*; hiszen akkor még nem rendelkezik fejlett öntudattal, nemhogy *nemi* öntudattal. Felejsük csak el, hogy a nő, mielőtt még észlelte volna, hogy ellenkező neműeket kell szeretnie, a férfihoz hasonlóan nőt szeret, felejsük csak el, hogy a perzselő Tűz és a hűsítő Víz mellett a Jég is létezik: a víz, amely éget. Az emlékezés képessége ugyanis veszélyeket hordoz magában, mert olykor kockázatos volna elfogadnunk természetes jelenségként, hogy nemcsak poláris szerelmi vágyaknak hódoló nők-férfiak vannak, hanem nők, akik nőket, s férfiak, akik férfiakat szeretnek. Jég, amely éget. Okosabb Diderot megállapítására sem emlékeznünk, miszerint semmi sem perverzió, ami kölcsönösségen alapul; illetve, kiegészítés- és pontosításképpen hozzáfűzve: *semmi sem nevezhető fajtalan vonzalomnak, ami viszonzásra törekszik, és boldogtalan, ha viszonzatlan.* (Végletes elfogultság mondatja velem, ezért feltétlenül zárójelbe kívánkozok: a tribádnak néha kedve támad átkával sújtani a természetet, amiért a férfin ott formált kitüremkedést, ahol a nőn mélységet, s ezzel lehetővé tette az ember polarizációs törekvéseinek a kiszélesítését, és egyszersmind kizárta a hasonneműeket a nemzésből. Persze tudom, hogy ez ennél sokkalta bonyolultabb biológiailag.) Higgyük csak azt, hogy két nem létezik csupán, s ugorjunk pár oldalt Platón LAKOMÁ-jában, amikor odaérkezünk: „*az emberi nemek száma három volt*”. Lawrence Durrellt pedig lehetőleg egyáltalán ne olvassunk, s az ALEXANDRIAI NÉGYES-t kezünkbe se vegyük ama mondata miatt, hogy: „*a nemek száma ötnél is több*”! Tompult érzékűeknek mutassuk inkább magunkat, csupán a Tűz-Víz között különbséget tenni tudónak, mintsem hogy megérezzük: hogyan éget a „meddő” Jég. Nevezzük csak bátran perverznek, ha valaki nem állítja szexualitását a fajfenntartás szolgálatába, mert a nemiséget leszűkítettük bizony a nemzés fogalmára: nemiség és fajfenntartás immár, úgy tűnik, egy és ugyanaz. Ma nemi devianciának számít, ha valamely kapcsolat alkalmatlan utódok létrehozására, és hát mire is gondolhatnék én, ebben a vonatkozásban igencsak elfogult, más irányokban pedig jószerivel teljességgel vak? Természetesen a homoszexuális kapcsolatokra gondolok.

A nemi devianciáról és a fajfenntartás kapcsolatáról szólva eszünkbe juthatna, hogy az időben csupán néhány évszázadot visszaugorva azt látjuk: a poláris szerelem éppoly perverznek vagy, mondjuk inkább így: erkölcstelennek számított, mint ma a homoszexualitás, ha nem a gyermeknemzés volt a célja. Biztos elkárhózásra számíthatott, aki házasságon kívül lépett bárkivel (azaz nem bárkivel: ellenneművel) nemi kapcsolatra.

S itt hadd nyissak egy újabb szárnyépületet elfogultságaim házán, ezzel a felirattal: *a házasság értelmét veszítette*, s hogy a házasság intézménye még ma is létezhet, annak egyedül anyagi okai lehetnek. Akinek férje vagy felesége van, az – ellentétben a vadházasságban élőkkel – anyagi előnyöket remélhet. A házasságnak immáron semmi erkölcsi értelme nincsen: amióta nem Isten ellen való vétek az életben akár féltucatszor vagy annál is többször szerelembe esni, azóta a házasságnak nincs mit megszentelnie, lévén a szabad szerelem már önmagában is szent. Megszentelni vagy törvényesíteni kizárólag a törvénytelen, a tiltott lehet. Amíg a szerelem paráználkodás, a hús gerjedelme, amíg közszeméremértés az utcán ölelkezni, addig a házasságnak rendelte-

tése van, a házasság: *szép*. De bűn-e ma a szabad szerelem: megbotránkozunk-e, ha egy nő házasságon kívül szeret egy férfit, a férfi pedig nőt, s ha ennek számos jelét adják? Nem. Nem csoda hát, ha a házasság mindennemű szépséget és erkölcsi értéket nélkülöző, üres közhellyé vált, s nem csoda, hogy aki ma házasodik, nem ismerheti többé a bűn szentté válásának a pillanatát. Van azonban itt még valami: az erkölcs természete megköveteli, hogy időnként lazuljon, azaz olykor hosszabb „erkölcstelen” periódusok következzenek be, időnként pedig szemérmesebb-álszemérmesebb jellegű öltön. A heteroszexuális kapcsolatok erkölcsi megítélése ma igen „laza”, ezért nincsen szüksége sem az állam, sem az egyház áldására, a homoszexuálisok azonban, mivel, úgymond, perverzek és éppen hogy megtűrték, ma abban a helyzetben vannak, amikor számukra a házasságnak, a legitím hatalmak áldásának (a hatalom persze mindig legitím) esztétikai és erkölcsi értéke lehetne. Mert a tiltott válik, válna itt – a hasonneműek házasságában – szabályossá, s ez a pillanat *valóban szép*, ahogyan minden tabu, amely egyszerre áldott és átkozott. Azok az országok, amelyekben a homoszexuálisok összeházasodhatnak, még nem feltétlenül „haladók”, csupán ezt a szépséget ismerik fel. Egyszóval itt volna az ideje, hogy a poláris házasság, természetesen az anyagi érdekeltség egyidejű megszüntetésével, fokozatosan kimenjen a divatból, ugyanakkor a hasonneműek kapcsolatának a „fajtalanságát” mód legyen a törvény szentségével megáldani. Kétségekívül így is lesz; valószínűleg csak idő kérdése az egész.⁴

Félreértés ne essék: amikor én a hasonneműek szerelmének majdani lazább megítéléséről beszélek – fantáziálok? –, nem azt gondolom, hogy attól kezdve a heteroszexuálisoknak minden utcán ölelkező homoszexuális pár megpillantásakor kötelességük lesz legyűrni idegenkedésüket, csak mert ez a „szokás”. Épp ellenkezőleg: az erkölcsök lazulása, amely nem züllési vagy hanyatlási tünet egyébként, nem a viszolygás elfojtását jelenti, hanem megszűnését, amit a látvány megszokottá válása eredményez. Elvégre mi, hasonneműeket szeretők se jutunk el idegenkedésünkben a végletekig, más szóval: az undorig, ha történetesen egy poláris szerelemnek hódoló párnak az utcán támad kedve egymáshoz való vonzódását kinyilvánítani. Megszoktuk.

Írásom elején panasztoltam, hogy a szabadság esetenként az esztétikum ellenségévé válik, mert megszünteti a bujkálás szépségét. Most azonban megállapíthatom, hogy a rejtettség esztétikuma múltán még vár egy szép pillanat a hasonneműek szerelmére: a házasságé. A valódi siránkozás, a szabadsággal beköszöntő rútság, helyesebben: esztétikai érték- vagy érdektelenség ideje majd csak ezután következhet be, és irodalmi sirámain majd csak akkor válnak igazán időszerűvé.

De első kijelentésem, hogy tudniillik „minden nő homoszexuális”, még mindig magyarázatlan. Rendben van, mondhatja bárki, esetleg nem kizárt, hogy a nő eredendően homoszexuális; de mit számít mindez, ha a nő ma már nem lesbikus? Nem játék-e ez csupán a szavakkal, nem csupán tribádiámnak óhajtok itt gyermekem módon örömet szerezni, oly örömet, amely már a szavak egyszerű kimondása által is kielégülést nyer? Ez azonban tévedés: én valóban úgy gondolom, hogy minden nő homoszexuális, és nem csupán „eredendően”, ami a „mások” többségének szóló toleranciájával eltorzítaná mondanivalómat.

Mert nőt szeret, véleményem szerint, az a nőnemű olvasó is, aki az első bekezdés után leteszi írásomat, majd, tiltakozásul önkényes kijelentéseim ellen, estére poláris szerelmeskedést helyez kilátásba kedvesével. Ő is nőt szeret, mert fixa ideám, hogy minden emberi törekvésnek (szándékosan nem mondok itt „öszönt”, hiszen ma allergiás erre a szóra a tudomány) két oldala van: egy aktív és egy passzív. Minden em-

beri vágy kielégülésre törekszik, s minden kielégülésnek két útja van: passzivitás vagy aktivitás. Az ember a világban lehet alany és lehet tárgy, pusztán megfigyelő azonban sohasem, s mivel alanynak lenni nagyobb mértékben szolgáltat kielégülést a tettvágy-nak, rendszerint az aktív cselekvésmódot szeretnék választani, amennyiben a társadalom megengedi. A vágnak azonban a passzivitás is kedves, az ember tárgy is szeret lenni, sokszor egyidejűleg az alanyi cselekvésre való törekvéssel. S nem indokolatlanul tekintem a passzivitást a cselekvés egyik válfajának: a passzivitás is cselekvés. A tárgy sosem tétlen; a passzivitás is cselekvő. Így kapcsolódik össze sadizmus és mazochizmus, a voyeur és az exhibicionista nemi élete, vagy *kevésbé* szexuális területről véve a példát: ilyen a kapcsolata a grafomániának és a bibliofiliának, és ilyen a női heteroszexualitás és a leszbianizmus összefüggése is. Ugyanannak a vágnak a két különböző formájú kielégüléséről van tehát szó a nő férfiszereleme és tribádiája esetében. Mert a női heteroszexualitás nem természetes kiegészítője a másik nem nőkedvelésének, nem ellentétes vágyak véletlen egymásra találása megy itt végbe, s nem beszélhetünk a természet kezdettől fogva létezett „csodájáról”: a nő férfiszerelemében passzív formáját éli leszbianizmusának, minthogy a civilizáció nem engedélyezi vágyának alanyi kielégítését. A nő magát szereti, amikor férfit szeret.

Talán most már elfogadható, hogy a lesbikus *nem más*, éppen ezért nincs is szüksége toleranciára. A lesbikus ugyanazt szereti, mint a „többség”, ebből következően pedig nem létezik többség és kisebbség; egyetlen apró különbség lelhető fel csupán a homoszexuális és a heteroszexuális nő között: míg az utóbbi szerelemében „felejt”, addig a tribád „emlékezik”.

Emlékezik arra, hogy *volt* anyja, hogy már akkor volt anyja, amikor a férfi létezéséről még tudomást se szerezhette. Emlékezik, hogy életben maradása csakis és kizárólag az anyjától függött sokáig, hogy ezért csakis a nőt tudja szépek látni (és a férfira csinos lábszára erejéig se veti pillantását), s hogy ő se óhajt mást, csak tévedni, *szépen* tévedni: anyaméhnek képzelni a halált, s a szerelemben visszajutni fogantatása színhelyére. A lesbikus emlékezni szándékozik arra, hogy a létezők egykoron nem nélkül sokasodtak (mert ahogy Platón, ő is hisz a filogenetikus emlékezetben), s nem felejtette el, hogy nemcsak a Tűz meg a Víz létezik, de a Jég is, amely víz, és mégis éget. Emlékezik arra, hogy ő a Hold leánya. (Itt szándékosan változtatom meg Platón mitikus besorolását, mely szerint a négy végtagú, körbefutó oldalú lények közül az összekapaszkodó nópárok a Föld lányai, a férfipárok a Nap fiai, az androgünök a Hold gyermekei voltak. Szándékkal változtattam, mert az ambivalenciát teljességgel nélkülöző Napnál vagy a Földnél megfelelőbbnek itélem a Holdat, amely világít is nekünk, de a Nappal sütteti magát, hogy ő legyen a szülője a hasonneműeket szerető nőknek. A Hold leányai tehát a lesbikusok, s nem a Földéi, ahogyan ezt Platón feltételezte.) A tribád tud a végletek közti történeésekről, és nem hódol feltétlenül az Ellentétek Harcának – nem biztos, hogy minden áldott nap Ady szerelmes verseit olvasgatja, bár az bizonyos, hogy szereti őket! –, nem tud feloldódni Jin és Jang varázslatos összeállításában, nem csodálja a természetet, amiért ott teremtett kitüremkedéseket a himen, ahol mélyégeket a nőstényen, mert tudja, hogy mindez kialakult későbbi fejlemény csak; s nem túlzottan hálás az úgynevezett „többség” toleranciájáért sem (ha van), mivelhogy ez a „türelem” bárókba-klubokba zárta szerelmét, sőt: a tolerancia néhol ünnepet ajándékozott a homoszexuálisoknak, ahogyan a nőknek, a gyerekeknek, az anyáknak; mindazoknak, akik a társadalom értékrendszerében a legutolsó helyet foglalják el.

A leszbikus ezért inkább irodalmi örömmel altatja bánatát. Örvend a boldogságnak, hogy az nem létezik, mert csak a rejtettség meg a titok és a boldogtalanság hordoz szépséget önmagában; kárörvend a „többség” boldogságán, amely viszont létezik, de amit nem érdemeltek ki, és éppen ezért élvezni sem tudják. A tribád továbbá gyakorta üti fel Mut-em-enet örjögésénél a JÓZSEF ÉS TESTVÉREI-t vagy a FRIEDEMANN ÚR, A TÖRPÉ-t (egyébként is ezen a tájékon olvasgat), azonkívül Virginia Woolfoot olvas szép mondataiért: „*Nők olykor szeretnek nőket. Megesik néha az ilyesmi.*” Így vigasztalódik és emlékezik. (Vagy rögeszméit teszi közzé, és megsértődik, ha az olvasó megsértődik.)

Elkészült hát az épület. Az olvasó, kivált, ha nő, valószínűleg kitart férfiszerelem mellett, és hát: milyen szép is az! A Tűz és Víz egyesülése. Majd randevúra siettében fél füllel a KÉKSZAKÁLLÚ-t hallgatja dacosan: Sötétség és Világosság harcát. (És nem is sejtí, hogy egészen másról van szó.) Ebben az esetben csak halkan kívánom őt emlékeztetni: a tribádiának az ő szerelméhez hasonlóan ember a tárgya s az alanya. Hasznos lehet továbbá emlékezetébe idézni Diderot megállapítását, miszerint semmi sem perverzió, ami kölcsönösségen alapul, majd saját kiegészítésünket is: semmi sem nevezhető fajtalan vonzalomnak, ami viszonzásra törekszik, és boldogtalan, ha viszonzatlan.⁵ Azonkívül pedig a leszbikus is örül az emberek isteni eredetű szétválasztásának, mert csak így lehet, különválasztva, a másakra vágyakozni, s a vágyakozás beteljesülését is csak ezért lehet a gyönyör névvel illetni. – Csak hát éppen ő, a leszbikus a Holdat szereti inkább és a Jéget, amely éget.

Jegyzetek

1. Kinos nekem, hogy látómezőmből ennyire kiesik a férfiak szerelme: a mellőzésükért kért bocsánat mindenesetre lábjegyzetbe kívánkozik.
 2. Nagy tévedés lenne a klinikai halálból visszahozottak „alagút”-élményét is összefüggésbe hozni az anyaméh-vágyakozással?
 3. Persze létezik egy nézet, miszerint a mitológia, mint minden emberi alkotás, a férfiszerelem műve. Én azonban, Frazerrel és társaival ellentétben, úgy gondolom, hogy a férfiuralom ténye nem mond ellent a nők mitoszalkotásban való részvételének, merthogy a női nem szintén férfiszemmel látta (látja) a vilá-

got. A férfiuralom nem feltétlenül jelenti a másik nem abszolút kizárását az emberi ténykedésekből, sokkal inkább következménye viszont annak, hogy a nőknek csak férfi módra van lehetőségük gondolkodni-cselekedni.
 4. Nem hallgathatom el, hogy az azonos neműek házasságánál csak egy örömtelibb esemény létezne számomra: a homoszexuális házasságok szükségtelenné válása: hiszen ez a hasonneműek szerelmét sújtó tabu megszüntetését jelentené.
 5. Igazságtalan bánásmódomért itt végre kárpótolhattam a férfikedvelő férfiakat, hiszen ezek a megállapítások rájuk is érvényesek.